

студентства, який допомагає їм здійснити навчання та розвиток. Його навчальні та виховні функції сприяють розширенню кругозору та розвитку творчих здібностей студентів, роблячи їх краще підготовленими до майбутнього. Разом із тим, фонди музею стимулюють студентів до вивчення нового та розвивають їх пізнавальні здібності.

Токар О. І.,

*старший викладач кафедри географії і туризму,
здобувач освіти третього освітньо-наукового рівня вищої освіти
Приватний вищий навчальний заклад
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
м. Рівне*

РОЛЬ ТУРИСТИЧНИХ МАНДРІВОК ДЛЯ УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Подорож за межі постійного місця проживання з метою ознайомлення з природою та життям населення іншої території без чітких часових і просторових обмежень є мандрівкою, а людина, яка відправляється в таку подорож – мандрівник.

Одним із перших мандрівників вважається Геродот, який, задовольняючи власну допитливість, подорожував 2,5 тис. років тому територією Греції та прилеглих до неї земель і залишив їхній опис, цінний дотепер.

Можна розглядати подорож як передвісник туризму, проте це явище набагато більш складне. У розгляді подорожей було відзначено географічні відкриття (період Великих географічних відкриттів у XV–XVII століттях) та вивчення природи (діяльність мандрівників-натуралістів у XIX столітті). Мандрівники не лише набували знань, але й залишали значний літературний спадок, створюючи карти та описи відвіданих місць і формуючи власне літературне напрямом, що підкреслювало просвітницьку місію подорожей [1].

На наш погляд, туристична мандрівка - це форма активного відпочинку, яка передбачає поїздки або пересування людей за межі їхнього звичайного місця проживання з метою відпочинку, розваг, пізнання нових місць, культур, історії та інших аспектів оточуючого

світу. Це поняття об'єднує різноманітні форми туризму, такі як екскурсії, подорожі, відпочинок на курортах, активний туризм, етнічний туризм та інші.

Туристичні мандрівки з учнями закладів загальної середньої освіти є своєрідною школою виховання і гармонійного розвитку особистості. Провідне місце тут належить трудовому вихованню, яке полягає в оволодінні вміннями і навичками самообслуговування і суспільно-корисної праці. Учасники туристського походу забезпечують автономну життєдіяльність групи на весь період подорожі. Кожний учасник повинен уміти орієнтуватись на місцевості, долати перешкоди, влаштовувати табір, готувати їжу, ремонтувати спорядження і одяг, надавати домедичну допомогу тощо. Все це дозволяє туристам не лише засвоїти елементарні навички побутової праці, а й вчить підтримувати свідому дисципліну, виробляє організованість, погодженість дій у спільній роботі.

Туристичні походи зі школярами закладів загальної середньої освіти виконують кілька важливих функцій:

✓ культурологічна функція пов'язана з розвитком культури, відродженням традицій і ритуалів, туризм активізує діяльність центрів народних промислів, а також: збереження історико-культурних ресурсів;

✓ виховна функція завжди була властива туризму, адже в далеких мандрах людина не тільки набуває певного досвіду, вивчає іноземні мови, але й вчиться терпляче долати певні незручності, загартовувати своє тіло і дух, з толерантністю та повагою ставитися до традицій, вірувань і менталітету інших народів, цінувати свій рідний край (у цьому відношенні туризм є одним із ефективних засобів національно-патріотичного виховання);

✓ екологічна функція полягає в тому, що туризм стимулює охорону природи, оскільки, тісно пов'язаний зі станом навколишнього середовища. Ряд територій були реально оцінені завдяки розвитку туризму та внаслідок високої оцінки мандрівниками їх рекреаційно-оздоровчих природних ресурсів. Розвиток туризму сприяє відновленню пам'яток природи, охороні лісових масивів, турботі про чистоту водосховищ. Використання природи туризмом, на відміну від інших галузей, не супроводжується, як правило, вилученням ресурсів та їхньою наступною переробкою. Тим паче, що при цивілізованому підході до організації туристичної діяльності спостерігається дотримання раціонального природокористування.

Ось лише головні функції туризму та туристичних мандрівок, які він виконує для учнів ЗЗСО.

Отже, залучення дітей до туристичної та краєзнавчої діяльності має значний і різнобічний вплив на учасників походів. Туризм сприяє розвитку основних фізичних якостей та сприяє оздоровленню та загартовуванню організму дітей.

Участь у поході вимагає злагоджених зусиль великої кількості людей, що сприяє розвитку цінних моральних якостей, таких як колективізм, толерантність, взаємоповага та взаємодопомога. Діти навчаються подолати труднощі, надавати допомогу слабшим і стійко витримувати негаразди, що дає їм можливість проявити свої найкращі якості. Проте, похідне життя може виявити в деяких прояви егоїзму, жадібності, жорстокості та конфліктності, що відкриває для педагогів можливість вивчення дитячого колективу та ефективного виховання.

Туристичні походи мають також невизначене освітнє значення. Крім відвідування різноманітних об'єктів культури, виробництва, сільського господарства та спостережень за природою, діти отримують нові навички та знання під час походів. Ці знання, отримані в незвичному середовищі, емоційно насичені та краще засвоюються учнями.

Туризм приваблює тим, що може взяти участь будь-яка дитина без серйозних медичних протипоказань. Навіть недостатньо фізично розвинені діти отримують під час походів регулярне фізичне навантаження, що сприяє їхньому загартовуванню та адаптації до активного способу життя, покращує їхнє самопочуття в дитячому колективі.

Література:

1. Дядечко Л.П. *Економіка туристичного бізнесу*. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 221 с.
2. Журавльова Л.А. "Формування екологічної культури учнів через туристичну діяльність". Дніпро: Пороги, 2018.
3. Петренко І.С. "Інноваційні підходи до організації екскурсій в загальноосвітніх школах". Одеса: Астропринт, 2017.
4. Семенова Н.М. "Особливості організації та проведення туристичних мандрівок в сучасній ЗЗСО". Дніпро: Ліга-Прес, 2020.